Les 6: De profetische geschriften

Kerntekst: Romeinen 15:4

ALLES WAT VROEGER IS GESCHREVEN, IS GESCHREVEN OM ONS TE ONDERWIJZEN, OPDAT WIJ DOOR TE VOLHARDEN EN DOOR TROOST TE PUTTEN UIT DE SCHRIFTEN ZOUDEN BLIJVEN HOPEN.

Hoe komt Gods boodschap bij ons terecht? De Bijbel spreekt over de leiding van de Heilige Geest en laat tegelijkertijd de stem van de schrijvers horen. De verschillende Bijbelschrijvers waren zeer divers: ze schreven in verschillende omstandigheden, gebruikten uiteenlopende stijlen, putten soms uit reeds bestaande bronnen en werkten al dan niet met medewerkers.

In onderstaande studie proberen we te zien hoe die menselijke betrokkenheid samengaat met vertrouwen in Gods Woord.

De roep om te schrijven

DE HEER ZEI TEGEN MOZES: 'LEG DEZE OVERWINNING IN EEN OORKONDE VAST, ZODAT NIEMAND DIE OOIT ZAL VERGETEN (EX. 17:14)

Met deze opdracht kreeg het opschrijven van Gods woorden een duidelijke bedoeling, nl. de gebeurtenis vastleggen als herinnering. Wat God gedaan heeft mag niet verdwijnen uit het geheugen van zijn volk.

[1]IN HET VIERDE REGERINGSJAAR VAN KONING JOJAKIM VAN JUDA, DE ZOON VAN JOSIA, RICHTTE DE HEER ZICH TOT JEREMIA: [2]'NEEM EEN BOEKROL EN SCHRIJF DAARIN ALLES WAT IK JE GEZEGD HEB OVER ISRAËL, JUDA EN DE ANDERE VOLKEN SINDS IK IN DE TIJD VAN KONING JOSIA VOOR HET EERST TOT JE SPRAK. [3]MISSCHIEN LATEN DE JUDEEËRS TOT ZICH DOORDRINGEN MET WAT VOOR ONHEIL IK HEN WIL TREFFEN EN BREKEN ZE MET HUN KWALIJKE PRAKTIJKEN. DAN ZAL IK HUN WANDADEN EN ZONDEN VERGEVEN.' (JER. 36:1-3)

Hier krijgt het schrijven een meer dringende betekenis: Het volk mag namelijk niet vergeten wat het gevolg was van hun wandaden. Ze moesten zich dit blijven herinneren, **zodat ze de mogelijkheid hadden om tot inkeer te komen**. Deze inkeer is noodzakelijk om tot vergeving te komen.

Op deze manier wil profetie dus iets teweegbrengen in het leven van mensen. Wie enkel maar geïnteresseerd is in profetie als toekomstvoorspelling 'wat zal er later gebeuren…' zou wel eens de profetische oproep voor vandaag kunnen missen, ***'Herinner je eerst waar het is foutgelopen en probeer dit te herstellen, dan kunnen we verder…'***

[30]JEZUS HEEFT IN HET BIJZIJN VAN ZIJN LEERLINGEN NOG VEEL MEER TEKENEN VERRICHT, DIE NIET IN DIT BOEK STAAN, [31]MAAR DEZE ZIJN OPGESCHREVEN OPDAT U GELOOFT DAT JEZUS DE MESSIAS IS, DE ZOON VAN GOD, EN OPDAT U DOOR TE GELOVEN LEVEN ONTVANGT DOOR ZIJN NAAM. (JOH. 20:30-31)

Johannes schreef dan weer over Jezus zodat zijn lezers door te geloven leven zouden ontvangen. Kennis van Gods Woord kan dus ons geloof en ons vertrouwen versterken.

samen overleggen
- Waarom is het ook voor ons belangrijk dat bepaalde zaken uit het verleden op schrift werden gezet?
- Welke Bijbeltekst heeft jou geholpen om tot inkeer te komen en zo je gedrag te veranderen?

Literaire genres en stijlen

Een nieuwsbrief of een krantenaritkel lezen we anders dan bvb. een gedicht of een roman. Wanneer we een brief ontvangen, dan kijken we meestal eerst naar wie de afzender is. Een rouwbericht in de bus is heel iets anders dan een vakantiekaartje.

Zo is het ook belangrijk dat we leren onderscheid te maken tussen de verschillende teksten die in de Bijbel staan. We vinden er verhalen, liederen, spreuken, brieven, parabels, visioenen en profetieën.

PROFETIE OVER BABYLONIË; HET VISIOEN VAN JESAJA, DE ZOON VAN AMOS. (JES. 13:1 NBV21)
DE GODSSPRAAK OVER BABEL, DIE JESAJA, DE ZOON VAN AMOZ, AANSCHOUWD HEEFT. (JES. 13:1 NBG51)
DE LAST OVER BABEL, DIE JESAJA, DE ZOON VAN AMOZ, GEZIEN HEEFT. (JES. 13:1 HSV)

Afhankelijk van welke Bijbelvertaling je leest, spreekt bovenstaande profetische boodschap over Babel (Babylonië) over een visioen, godsspraak of last.

Met de woordkeuze voor 'last' benadrukt de Herziene Statenvertaling dat het om een gewichtige boodschap gaat.

Verder valt op dat Jesaja de boodschap 'aanschouwd heeft' of 'gezien heeft'. In andere teksten lezen we dan weer dat de profeet een stem hoorde, DAAROP HOORDE IK DE STEM VAN DE HEER ZEGGEN: 'WIE ZAL IK STUREN? WIE KAN NAMENS ONS GAAN?' (JES. 6:8)

Dit vertelt ons iets over de manier waarop profeten Gods boodschap ontvingen en op hun beurt doorgaven. Een profetie kan meer zijn dan zo maar een reeks woorden die werd doorgegeven. Beelden konden de profeten helpen om iets van Gods werkelikheid, van Zijn oordeel of van Zijn belofte te begrijpen en aan anderen bekend te maken.

Ook nu nog is het voor ons belangrijk om bij het lezen van deze teksten aandacht te hebben voor de gebruikte beeldtaal. Een visioen kan symbolen bevatten die om uitleg vragen, maar daarin schuilt ook het gevaar dat we deze symbolen gaan uitleggen zoals het ons het beste past.

Vandaar dat we ons bij het lezen van profetische teksten steeds volgende vragen moeten stellen: Wat vertelt de tekst zelf over de betekenis van de symbolen of beeldtaal? Wat is de aanleiding voor deze boodschap? En wat maakt de tekst duidelijk over het handelen van God?

Jesaja 13 bvb. kunnen we lezen tegen de achtergrond van een concrete boodschap over Babel. De profeet brengt onder woorden dat menselijke macht niet het laatse woord heeft en dat God onrecht ziet.

Zo kunnen de oude profetische teksten ons ook vandaag uitnodigen om na te denken over onderwerpen als macht, verantwoordelijkheid en vertrouwen.

samen overleggen

- Hoe kan het gebruik van beeldtaal in profetische teksten ons helpen om de onderliggende boodschap beter te begrijpen?
- Schuilt er ook gevaar in het gebruik van beeldtaal en symbolen, en dan vooral in de manier waarop wij deze gaan interpreteren of verklaren?

Literaire assistenten

17 ‘Hoe hebt u al die woorden van Jeremia kunnen opschrijven?’ 18 Baruch antwoordde:
‘Jeremia heeft alles gedicteerd en ik heb het met inkt in de boekrol geschreven.’

Bij het lezen van een boek hebben we meestal één schrijver voor ogen. Toch werken meestal meerder mensen mee aan het tot stand komen van een boek. Ook de Bijbel laat ons het gebruik van assistenten zien.

Baruch vertelt hoe Jeremia hem de woorden dicteert en hoe hij ze met inkt in de boekrol opschreef.

1 Van Paulus, dienaar van Christus Jezus, geroepen tot apostel en uitgekozen om het evangelie van God te verkondigen (Rom. 1:1 NBV21)

22 Ook ik, Tertius, die deze brief heb opgeschreven, groet u als iemand die in de Heer met u verbonden is. (Rom. 16:22 NBV21)

Ook bovenstaand voorbeeld laat ons zien dat Paulus bij het schrijven van zijn brief aan de Romeinen gebruik maakte van een assistent, nl. Tertius.

Het ontvangen en het doorgeven van een goddelijke boodschap kan dus verschillende taken omvatten. Paulus mag dan wel de afzender zijn van de brief, het is Tertius ie het schrijfwerk verrichtte.

De teksten vertellen ons niet hoeveel ruimte de medewerker kreeg om bepaalde formuleringen te verzorgen. Het is dus nodig om ook hier voorzicht mee om te gaan. De heilige Geest kan mensen dus elk omwille van een andere gave gebruiken om Gods boodschap te verspreiden.

Dat biedt ook voor ons stof tot nadenken. Een Bijbelstudie of een overdenking wordt vaak duidelijker wanneer iemand meeleest en vragen stelt.

samen overleggen

- Doet het feit dat Bijbelschrijvers medewerkers hadden voor jou afbreuk aan de waarde of de authenticiteit van de tekst?
- Hoe kan het samen lezen en het samen bespreken van Bijbelse teksten ons helpen om de tekst beter, of op z’n minst anders te begrijpen?

Literaire bronnen

1 Nadat reeds velen zich tot taak hebben gesteld om verslag te doen van de
gebeurtenissen die zich in ons midden hebben voltrokken, 2 en die ons zijn overgeleverd
door degenen die vanaf het begin ooggetuigen zijn geweest en dienaren van het Woord
zijn geworden, 3 leek het ook mij goed om alles van de aanvang af nauwkeurig na te gaan
en deze gebeurtenissen in ordelijke vorm voor u, hooggeachte Theofilus, op schrift te
stellen, 4 om u te overtuigen van de betrouwbaarheid van de zaken waarin u onderricht
bent. (Lc. 1:1-4 NBV21)

Lucas beschrijft aan het begin van zijn evangelie hoe hij te werk is gegaan. Er bestonden als verslagen, anderen hadden al overgeleverd wat de ooggetuigen hadden beleefd. Wat Lucas doet, is deze gebeurtenissen zorgvuldig onderzoeken en ze in een ordelijke vorm opschrijven.

Hiermee laat Lucas zien dat zorgvuldig onderzoek en geloof bij elkaar horen.

Bepaalde gelovigen staan kritisch tegenover het gebruik van niet-Bijbelse bronnen. Maar zelfs de schrijvers van de Bijbel maakten gebruik van dergelijke bronnen. Zo komt onderstaande tekst uit Judas opvallend overeen met een tekst uit Henoch, een tekst die niet in onze Bijbel staat.

[14]ZIJ ZIJN HET OOK OVER WIE HENOCH, DE ZEVENDE VANAF ADAM, GEPROFETEERD HEEFT TOEN HIJ ZEI: 'IK ZIE DE HEER KOMEN MET ZIJN HEILIGE TIENDUIZENDTALLEN [15]OM OVER ALLEN ZIJN VONNIS UIT TE SPREKEN; ALLE GODDELOZE ZONDAARS ZAL HIJ VEROORDELEN VOOR ALLE GODDELOZE DADEN DIE ZE IN HUN GODDELOOSHEID BEDREVEN HEBBEN EN VOOR DE HARDE WOORDEN WAARMEE ZE HEM HEBBEN BELEDIGD.' (JUDAS 1:14-15 NBV21)

ZIE, HIJ KOMT MET ZIJN VELE DUIZENDEN HEILIGEN OM OVER ALLEN HET OORDEEL UIT TE SPREKEN EN DE GODDELOZEN TE VERNIETIGEN. HIJ ZAL ALLE MENSEN TER VERANTWOORDING ROEPEN VOOR DE GODDELOZE DADEN DIE ZIJ HEBBEN BEGAAN EN VOOR DE HARDE WOORDEN DIE GODDELOZE ZONDAARS TEGEN HEM HEBBEN GESPROKEN. (1 HENOCH 1:9)

Dit roept uiteraard ook voor ons vragen op over hoe we omgaan met het verzamelen en doorgeven van informatie. Bij een overdenking of studie is het vanzelfsprekend goed om na te gaan waar een bewering vandaan komt. We dienen niet allen de oorspronkelijke passage te onderzoeken, maar ook de context waarin deze gebruikt wordt.

Het gevaar schuilt er namelijk in dat we enkel die teksten zouden gebruiken die ons standpunt of onze overtuiging bevestigen. Terwijl het misschien een eerlijker en genuanceerde beeld zou geven als we ook andere teksten durven te bekijken.

samen overleggen

- Hoe ga jij om met teksten die niet in onze Bijbel staan, bvb. de geschriften van Ellen White, of de deuterocanonieke boeken zoals Wijsheid van Jezus Sirach?